

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

1861.

ZATURDAG, 5 OCTOBER.

No. 41.

Hoofd-Bureau te Padang bij R. H. van Wijk Rzn. Te Batavia bij H. M. van Dorp.

Elk wat wils.

TWEEDE JAARGANG.

God zij met ons!

Prijs per halfjaar voor PADANG	f 7,50
„ „ „ „ SUMATRA	10,00
„ „ „ „ JAVA	12,50
„ „ „ „ NEDERLAND	15,00

De prijs der Advertentien is f 1.-- voor 10 woorden.
Bij herhaling betaalt men de helft.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Brieven franco.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van eene DOCHTER L. S. Goteling Vinnis,
geboren Clüpen.
Padang-Pandjang, 28 September 1861.
Eenige kennisgave.

Wederom Ontvangen!

Prachtige Salon-Poppen en andere soorten, alsmede
Odeurs, Haarolie en Vinaigre de Toilet van het
merk Societe Hijgienique enz: enz:
bij M. DANIELS.

Pas ontvangen!

A M E R I K A A N S C H E MAMMOTH GOLD PENS.

Deze elegante en duurzame pennen, ieder
in een maroquin kistje,
verkrijgbaar bij **DüMMLER & Co.**

BUITENGEWONE VENDUTIE.

Dagelijks verwacht per "Anis Balhair"
VAN BATAVIA.

50 vaten Meel, 2 Amerik: Handchaisen,
5 kisten Amerik: Bitter, 3 vaten Amerik:
Vernis, 100 baaltjes Amerik: Werk, 100
kisten Cognac, Roode Wijn, Rhijnwijn,
Propatria Papier, Loodwit, Terpenijn
Olie, enz:

DüMMLER & Co.

VENDUTIE.

Op WOENSDAG den 16 October,
voor het Commissiehuis

VAN

M. DANIELS,

van pas aangebrachte goederen
per stoomboot Padang,

als: prachtige Theeserviezen met vergulde randen en present-
kopjes, fijn geslepen Tafel-Cristal- en Glaswerk, Compôtes,
Vruchtschalen, dito Bordjes, Slaschotels, Botervlootjes.
Voorts: eene partij DAMES ARTIKELEN, waaronder prachtige
Coiffures, Linteu, Mitaines, gouden & zilveren Kwasten,
Crinolines, Dames en Kinderschoenen, Waaijers, Geldbeur-
zen, zilver Gallon, Liverij Knoopen, zijde Dassen, Japansche
Naai, Thee en Ombredoozen, Pleetwerk, als Candelabres,
Likeur, Olie & Azijstullen, Lepels & Vorken, Verlake Pre-
senteerblaadjes.

Vatwijn, Bourgogne, Haut Sauternes, Haut Barsac en andere
Wijnen, Sirop de Punsch, Kirschwasscher, Engelsche & Hol-
landsche Zuren en gedroogde Vruchten, Engelsche en Hol-
landsche Bieren, Absinthe [John Alberty], Maagbitter en
vele andere DRANKEN, KINDERSPEELGOED, enz: enz:

Zij die hierbij iets wenschen te voegen, worden verzocht
dit een dag te voren te doen bezorgen.

TE KOOP.

Fijn Chineesche Zijde (Scotsch plaids)
voor Dames Japonen; monsters worden op
aanvraag gezonden door:
DüMMLER & Co.

VENDUTIE.

Op Dingsdag, den 8 October 1861,
in een der LOCALEN van de
Nederl. Handel Maatschappij,
van door zeewater BESCHADIGE GOEDEREN, aangebragt per
"Pantalon".

Ontvangen!

De nieuwe Uitgave der
INDISCHE WETBOEKEN
uitgegeven onder toezigt van
Mr. F. F. L. U. Last.
Raadsheer in het Hoog-Geregtshof van Ned. Indië
prijs f 14.
(buiten intekening)
GEERLING'S BRIEFSTELLER.

verder:
Gelinieerd VELINPAPIER, best en ordinair ZEGELLAK, eene
partij KANTOORBOEKEN in verschillende formaten, en
Steeds voorhanden bij den ondergeteekende:
Beste Hollandsche & Amerikaansche SCHRIJFINKTEN,
PROPATRIA- en POSTPAPIEREN, ENVELOPPES, OUWELS
en alles wat verder tot het vak behoort.

R. H. van WIJK Rzn.

Verkrijgbaar:

de in de Batav. bladen geannonceerde & prachtige
G. KOLFF & Co's SPEELKAARTEN.
[met 8 der voornaamste gezigten van Batavia]
SULTANS KAARTEN in étuie á 25 gl. per dozijn.
SALON idem No. 1 15 " " "
Id. idem " 2 12 " " "
SOCIETEITS KAARTEN " 8 " " "
CANTINE idem " 6 " " "

R. H. van Wijk Rzn.

De Ondergeteekenden benoemd zijnde tot
AGENTEN TE PADANG

van de

**BATAVIASCH E
ZEE EN BRAND ASSURANTIE
MAATSCHAPPIJ**

hebben belanghebbenden hiervan tot informatie kennis te geven.

Paine, Stricker & Co.

PADANG, 1 October 1861.

GODSDIENSTOEFENING.

voor de Ned. Herv. Gemeente,
Op Zondag den 6den October,
en tot later kennisgave
geen dienst.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Rotterdam. 24 Julij.

Ditmaal moeten wij ons overzicht beginnen met een aanslag op het leven van een vorst, die evenwel gelukkig geen doel getroffen heeft. Terwijl de koning van Pruisen den 14 dezer eene wandeling te voet deed in de Lichtenthaler laan te Baden, in welke stad hij zich sinds eenigen tijd bevond, naderde hem iemand, die hem zeer vriendelijk groette. Toen de koning hem voorbij was, keerde de vreemdeling zich om en loste, op zeer korte afstand, een pistoolschot op hem, dat geene andere uitwerking had dan dat de koning een ligte schram aan den hals bekwam. De dader werd oogenblikkelijk gevat door den Pruisischen gezant te Baden, graaf Flemming. Die arrestatie ging volstrekt met geen moeilijkheden gepaard; de vreemdeling poogde niet te ontvlugten. Het bleek weldra dat hij Oscar Becker heette, te Leipzig in de regten studeerde en te Odessa geboren was. Naar de reden van zijn misdadigen aanslag ondervraagd, verklaarde hij dat hij daartoe alleen was overgegaan, omdat hij de koning van Pruisen geenzins den man achtte, in staat om de zaak van Duitschlands eenheid door te zetten. Hij legde voorts, en legt tot dusverre nog steeds, de meest mogelijke bedaardheid aan den dag. Medepligtingen heeft hij niet. Hij is een staatkundige dweeper, die alleen op zich zelve staat.

Sommigen hebben gevreesd en anderen weer gehoopt, dat deze moordaanslag eene verandering zou brengen in de staatkunde der Pruisische regering. De reactionnaire bladen in Duitschland spoorden haar dringend aan, om met het liberalisme, dat, volgens hen, thans op nieuw gebleken is verderfelijk te zijn, te breken, en de *Neue Preussische Zeitung* en de *Kreuzzeitung* zijn zelfs zoover gegaan, dat zij het National Verein indirect als medepligtig aan den aanslag hebben gebrandmerkt. Een der Berlijnsche dagbladen heeft daarop een half officieel artikel op die insinuatien openbaar gemaakt, waarin die hatelijke beschuldiging in het ware licht gesteld wordt. De teregtwijzing was in dit geval meer dan verdiend. Overigens heeft de koning, in antwoord op de talrijke adressen van gelukwensching, die hem bij deze gelegenheid geworden zijn, reeds verklaard, dat de moordaanslag *niets veranderd heeft en niets veranderen zal in de beginselen, waarnaar het bestuur des lands geleid wordt.*

Nadat men geruimen tijd in het onzekere had verkeerd nopens het antwoord dat de keizer van Oostenrijk geven zou op het bekende adres van den Hongaarschen landdag, is men thans ten dien aanzien ingelicht. Dat antwoord is den 22 dezer bij den landdag ingekomen en is alleen nog slechts langs telegrafischen weg bekend. Het is ten eenenmale afwijzend. In hoofdzaak komt het op het volgende neer: Hongarije is sedert drie eeuwen wezenlijk met Oostenrijk vereenigd in alle zaken betreffende oorlog, finantien en buitenlandsche aangelegenheden. Bij de uitvaardiging der constitutie moest men dus bedacht zijn op de noodzakelijkheid der eenheid van den constitutionneelen staat. Het zelfstaandig binnenlandsch bestuur is hierdoor niet verkort geworden; integendeel het is er door versterkt. De wetten van 1848 kunnen niet aangenomen worden want zij zijn in strijd met de staatsregeling. De landdag zal derhalve uitgenoodigd worden tot hare herziening over te gaan. De landdag zal voorts worden verzocht, om afgevaardigden te zenden naar den rijksraad, omdat in de maand Augustus de finantieele voordragten bij dit ligchaam zullen inkomen, alsmede de voorstellen nopens eene wet tot waarborging van het gebruik der nationale taal en de ontwikkeling der niet Hongaarsche ingezetenen. De vereeniging van Hongarije met Zevenbergen is voor het tegenwoordige onuitvoerbaar. Eene nieuwe abdicatie acte van keizer Ferdinand is noodeloos, omdat Hongarije begrepen is in Oostenrijk. Eene amnestie wordt toegezegd tegen het tijdstip van het krooningsfeest.

Het antwoord is onder eene volmaakte stilte in de eerste kamer des landdags voorgelezen. Slechts weinig leden waren opgekomen. In de tweede kamer waren de tribunes talrijk bezet en het ongeduld was bij de voorlezing duidelijk zichtbaar.

Wat zal de landdag nu doen? Zal hij zich blijven bepalen bij zijn passiven tegenstand? Ziedaar eene vraag, waarop wij thans nog geen antwoord vermogen te geven. Aan eene schikking valt van de zijde der Oostenrijksche regering niet meer te denken. Het antwoord luidt daartoe te categorisch. Vermelding verdient hier nog dat de baron Vay, Hongaarsch hofkanselier, en de graaf Szezen, Hongaarsch Minister, hun ontslag hebben ingediend, vóór dat het antwoord des keizers in den landdag voorgelezen is. Zij hebben daardoor in Hongarije veel aan populariteit gewonnen. Ter vervanging van den eersten is graaf Forgach, gouverneur van Boheme, benoemd. Hij is algemeen bekend wegens zijne anti-Hongaarsche gevoelens.

De aartshertog Karel van Oostenrijk is op zijn verzoek ontslagen als gouverneur van Tyrol Vorarlberg. Zijn opvolger is

Karel Lobkowitz. Daar de aartshertog in de aan zijn bestuur toevertrouwde gewesten de oppositie steunde tegen de nieuwe regten, aan de Protestanten bij het keizerlijk diploma gewaarborgd, zoo wordt zijn ontslag aangemerkt als een bewijs, dat de regering die regten met kracht wil handhaven.

(Wordt vervolgd.)

Padang den 4e October 1861.

Het gerucht aangaande den HEdGestr. Heer Meis heeft zich bevestigd, daar ZHedGestr. d. d. 21 September te Batavia werkelijk overleed.

Donderdag den 5e dezer zeilde van deze reede naar Amsterdam het Nederl. fregatschip *Friesland* kapt. *M. Beijer*.

Aan boord van dat vaartuig werden afgescheept als bestemd voor *Artis* een *TAPIR* en een *BOSCHGEIT* welke beide schoone exemplaren van *Sidjoendjong* werden toegezonden door den WelEdel Gest. Heer *Blaupt*.

Naar wij vernemen worden deze binnen kort gevolgd door 1 *TAPIR* met zijn jong en 1 *RHENOCEROS*, beiden bestemd om de reeds zoo aanzienlijke verzameling in de hoofdplaats van ons vaderland te vermeerderen.

Gisteren vertrok van hier naar de Bovenlanden de Gouverneur dezer kust den HEdel Gest. Heer *de Brauw*.

Wij vestigen met genoeg de aandacht onzer lezers op de in de Java Couranten geannonceerde uitgifte van klein papieren geld [zie onder anderen bijvoegsel Java Bode No. 70].

De *Nederlandsch Indische Escompto-Maatschappij* te Batavia heeft namelijk in de eerste dagen der vorige maand voor 100.000 gl. daarvan verkrijgbaar gesteld, verdeeld als volgt: 15.000 Billetten elk van 5 gl. gestempeld met de handtekening van den kommissaris *D. T. Pryce* en van Directeuren [*Tiedeman & van Kerchem*]; en 10.000 Billetten elk van 2½ gl. gestempeld met de handteekeningen van den kommissaris *D. T. Bijleveld* en van Directeuren.

Te *Kaijoe Tanam* werd Zondag morgen den 29 September bij den Amphioen pachter door 2 inlanders, een bamboe waarin geld was geborgen, heimelijk van de paal waaraan dezelve was vastgehecht, losgemaakt en hebben de brutale dieven zich met een aardig sommetje uit de voeten weten te maken. Men klaagt algemeen over het gebrek aan *Peddatie voerders* die niet dan moeilijk in dienst zijn te krijgen.

BENKOELLEN. (Augustus.) — De aan te leggen weg van *Lais* naar *Ketuan* is van de grens der afdeling *Lais* tot aan de doesoen *Oerai* gevorderd.

In den avond van den 5den op den 4den Augustus strandde, door hevige Noord-Westelijke winden ter hoogte van kampoung *Kapiri* (hoofdplaats *Benkoelen*) op een koraalrif, eene prauw pantjallang, gevoerd door *Si Layah*, komende van *Padang*, beladen met lijnwaden en rijst, bestemd voor de hoofdplaats *Benkoelen*. De prauw is uit elkander geslagen, waardoor de lading verloren is gegaan, terwijl bij die gelegenheid 2 passagiers vermist zijn, die vermoedelijk zullen zijn omgekomen, daar men omtrent hun wedervaren niets meer vernomen heeft.

In deze maand werden in dit gewest gedood 1 tijger, waarvoor is uitbetaald aan premien f 22, en 7 krokodillen, waarvoor is betaald aan premien f 21.

De prijs der rijst was gedurende de maand Augustus van f 5 tot f 6 de pikol.

— Ter hoofdplaats *Benkoelen* heeft men den 11 den Augustus jl. des avonds omstreeks kwartier voor tien uur twee onmiddelijk op elkander volgende schokken van aardbeving gevoeld, die eene vertikale beweging hadden en ongeveer vijf seconden aanhielden.

Ongelukken zijn, voor zoo verre thans nog bekend is, niet te betreuren.

PALEMBANG. (Julij.) — Uit de binnenlanden werden ter hoofdplaats aangebragt 4445 pikols rijst, 18,191 pikols padi, 540 pikols katoen, 83 pikols getah-karet en 55 thails goud.

Voor rijst werd besteed per pikol: voor 1ste kwaliteit f 6.50, voor 2de kwaliteit f 5, terwijl katoen den prijs van f 8, per pikol behield. Het debiet van zout beliep eene hoeveelheid van 77 kojangs 3 pikols.

Aan regten werd eene som van f 8557.44 geind.

Het getal poklijders bedroeg ter hoofdplaats en in de beneden divisien *Komering-Illir*, *Ogan-Illir* en *Moesi-Illir* 885 personen, waarvan 579 herstelden, 173 overleden en 529 op ultimo Julij onder behandeling bleven. Het meest deden zich gewijzigde of waterpokken voor.

Naar de divisien *Komering-Illir* en *Moesi-Illir* werd een doctor djawa ter behandeling der lijders in commissie gezonden, terwijl de officier van gezondheid der 5de klasse *Gajmans* gedurende eenigen tijd met hetzelfde doel in de divisie *Ogan-Illir* reizende was.

BINNENLANDEN. *Beneden-divisien.* — De rijsttoogst is geheel afgelopen en over het algemeen gunstig uitgevallen.

De te velde staande kapas heeft op de meeste plaatsen door menigvuldige regens eenigzins geleden. Het was te vreezen, dat bij voortdoring daarvan die kultuur veel schade zoude ondervinden.

Boren-divisien. Uit de *Lemalang Oeloe* werden voortdurend gunstige berigten verkregen.

De rust bleef er ongestoord en de weinige nog in verzet zijnde huisgezinnen kwamen zich van lieverlede te *Lahat* onderwerpen.

In de *Pasumah* viel niets bijzonders voor. De padioogst was aldaar afgelopen en gunstig uitgevallen. De handel met dat landschap bleef vrij levendig. In de afdeeling *Tebing-Tinggi* was alles rustig.

In de *Kikim* werd toenemende levendigheid bespeurd in den handel met de *Goemai* districten en de *Pasumah*.

Ten gevolge van de steeds dalende prijzen der levensmiddelen, werd de uitbesteding van de leverancie voor het garnizoen te *Tebing-Tinggi* voor ongeveer f 25,000 minder aangenomen dan het vorige jaar.

Uit de *Rawa's* werd het berigt ontvangen, dat Djambinezen onderling verscheidene malen slaags zouden zijn geweest aan de *Matu-Gowal* op Djambisch grondgebied.

De tijdingen van den politieken agent te *Djambi* ontvangen, waren van gunstigen aard.

Eene proef tot het overplanten van uit *Palembang* aangebrachte levende koepokstof bij de bevolking te *Djambi*, mislukte vooralsnog wegens de gebrekkige verzorging der geaccineerde kinderen.

Lumpongsche Districten. (Julij). — Bij gelegenheid eener door den resident gedane inspectiereis naar de afdeelingen *Toelang-Bawang* en *Boemiagoeng* bezocht die hoofdambtenaar ook de eilanden *Sebessi*, *Poeloe Kandang*, (Zutphensche eilanden) en *Poeloe Seram* (drie gezusters), behoorende tot de afdeeling IV Margas.

Op eerstgemeld eiland wordt slechts weinig rijst op ladangs erbouwd, niet genoeg voor de consumptie, hoewel de productie er van 70 tot 100 voud is.

In de kampong *Peregantongan* en het ghucht *Negara*, beiden gelegen tegen over de laatst gemelde eilanden, had men nieuwe sawavelden aangelegd; tevens was aldaar eene uitgereetheid van p. m. 20 bouws boschgrond ontgonnen, die men met weinig moeite namelijk door het opdammen van een naar langs stroomend riviertje, met levend water zal kunnen besproeien.

In de afdeelingen *Toelang-Bawang* *Boemiagoeng* liet de rijstcultuur ook wel iets te wenschen over.

Met het ontginnen van nieuwe ladangs was men aldaar druk bezig.

Sawavelden kunnen er volgens het gevoelen van hoofden van de bevolking niet worden aangelegd, uithoofden van de gedurige overstromingen; de bevolking is echter aangespoord om nauwkeurig nategaan of er wellicht niet hier of daar gelegenheid tot het maken van sawa's bestaat.

In de overige afdeelingen dezer residentie is de rijsttoogst nog al gunstig afgelopen.

De aanplant van tweede gewassen werd in alle afdeelingen ter aanbevolen.

Overal was men bezig nieuwe ladangs aan te leggen, terwijl de uitbreiding van sawavelden en het gebruik van ploegen zoo veel mogelijk werd aangeprezen.

De gemiddelde prijs van de rijst was gedurende Julij, 1e kwaliteit f 8, — 2e kwaliteit f 6,50 en 3e kwaliteit f 4,50 per pikol.

De pokken-epidemie in de afdeeling *Boemiagoeng* kan als gelooopen beschouwd worden.

Het aantal der aan de pokziekte overleden personen bedraagt 6. Te *Menggala* waren den 6den Julij nog 9 poklijders, die den 22 Julij bijna geheel hersteld waren.

Aan de gezaghebbers, de inlandsche ambtenaren en hoofden is de meeste zorg aanbevolen voor den goeden gang der vaccine.

De weersgesteldheid was gedurende Julij zeer vochtig; overal vielen zware regens, op *Telok Betong* hield de regen, met eenige kleine tusschenpoozingen, vier dagen en vier nachten aan.

Van de aan zee gelegene plaatsen dezer residentie kwamen ten hoofdplaats aan 14 praauwen en vertrokken 18 derwaarts.

Van *Java* en van plaatsen buiten *Java* gelegen, kwamen daar aan 55 en vertrokken derwaarts 50 praauwen.

Van *Batavia* kwamen te *Telok Betong* 8 ra-vaartuigen en vertrokken 4 derwaarts.

Op sommige plaatsen in deze residentie is de handel zeer levendig. Na *Telok Betong* mag de hoofdplaats van *Toelang-Bawang* (*Menggala*), alwaar zich vele vreemdelingen, vooral *Palembangers* en *Boeginezen*, gevestigd hebben, als de belangrijkste plaats worden aangemerkt; zeevaartuigen met eene

ladingruimte van 20 koijangs kunnen zonder gevaar tot daar opwerken; gedurende het 2e kwartaal dezes jaars heeft de uitvoer van producten en andere natuurvoortbrengselen alleen voor *Menggala* bedragen de belangrijke som van p. m. f 14,000; verscheidene praauwen, aan aldaar gevestigde handelaren toebehoorende, voeren op *Batavia*, *Palembang* en *Singapore*.

In de afdeelingen *Telok Betong*, *Semangka* en *Sekampong* werden gedurende de maand Julij ingevoerd / 43,500 aan zilveren munt 2412 pikols rijst en 24 paarden, en uitgevoerd / 12,660 aan zilveren munt, 528 $\frac{1}{2}$ pikols gomelastick, 565 pikols dammer, 195 pikols koffij, 110 pikols peper, 60 kapas, 183 bossen rotting en 18,600 stuks klappers.

Op de reis van den resident van *Toelang-Bawang* naar *Menggala*, werd in den namiddag van den 5den Julij, om 5 $\frac{1}{2}$ uur een van de 16 roeijers aan stuurhoordzijde van de praauw, waarin zich genoemde hoofdambtenaar bevond, door een kaaiman besprongen en uit de praauw gehaald. Alle pogingen om den ongelukkige optesporen waren vergeefs.

Gedurende de maand Julij werden afgemaakt: 2 tijgers, 58 rhinocerossen en 1 krokodil, waarvoor / 505 aan premieën is uitbetaald.

KORT OVERZIGT van de verrigtingen der Ingenieurs van het mijnwezen.

SUMATRA'S WESTKUST *Padangasche borenlanden*. — Op het einde van Junij was te *Timboelon* de gemetselde kern der waterkeering met aanaardingen, glooijingen, aan beide zijden, ter halve hoogte gereed en werd met het aanaarden voortgegaan. De ingenieur der derde klasse, *P. van Dijk*, is verder bezig met het daarstellen van een waterrad, dienende voor het in beweging brengen van een erts stamptuig. [J. C.]

BATAVIA.

De werkzaamheden voor de gasfabriek alhier gaan voorspoedig voort. In een tijdsverloop van een paar maanden is het oprigten der stookplaats en van andere gebouwen, alsmede het graven der diepte voor den gashouder reeds zoo ver gevorderd, dat men bij tijdige aankomst der ontbrekende materialen, nog hoop heeft voor geheel *Batavia* het nieuwejaarsfeest van 1862 met gaslicht te kunnen opluisteren. De arbeid geschiedt door vrije keelies, die 50 cents daags verdienen, wier aantal dagelijks van 250—500 bedraagt, en wier ijver en goede gezindheid ten hoogste geprezen wordt. Morgen ochtend zal aan het werkvolk een *slumettan* worden gegeven.

Batavia viert afscheidsfeesten bij gelegenheid van het aansaand vertrek van Z. E. den Gouverneur Generaal. Eergisteren had de laatste receptie ten paleize plaats, en gisteren gaf de Maatschappij van Toonkunst een Concert hetwelk algemeen voldeed, terwijl Z. E. maandag ochtend het bestuur zal overgeven in handen van den vice-president van den Raad van Nederlandsch Indie, om den volgenden dag per *Gedeh* naar *Singapore* te vertrekken.

Wij vestigen de aandacht onzer lezers op de annonce, betreffende de uitgave van den tweeden vermeerderden druk der *Nederlandsche Spraakkunst* door J. C. Weijermans. De goede ontvangst, die in der tijd aan de eerste editie ten deel viel, is aanbeveling genoeg voor deze nieuwe uitgave, en regtvaardigt de verwachting dat zij door den taalkundigen schrijver naar de behoefte van den tegenwoordigen tijd zal zijn ingerigt.

Maandag ochtend den 16 Sept. had op de gebruikelijke wijze de overgave plaats des bestuurs door den aftredenden Gouverneur Generaal in handen van den Vice-President van den Raad van Nederlandsch Indie en gisteren het vertrek van Z. E. naar de reede.

Zaterdag morgen sloeg ten gevolge van een hevigen rukwind een zich op de reede te dezer plaatse bevindende sloep om, met het noodlottig gevolg dat een machinist van het stoomschip *Hertog Bernhard*, die op het punt stond van te repatriëren, in de golven het leven verloor.

Laatstleden donderdag 12 September had alhier de verkoop plaats van 40.000 pikols Gouvernements-suiker, tot een gemiddelden prijs van f 13,09 voor No. 16. De kruidnagelen bragten per pikol op f 53,50 de laagste en f 37,50 de hoogste prijs.

In het begin dezer maand kwam te *Sourabaija* het schip genaamd *Luunceston* aan, gevoerd door kaptein *W. H. Hayes* met een lading kolen. Na behoorlijke lossing werd het door de Faktorij bevracht naar *Australie* voor £ 5 per ton, en laadde te *Samarang* en *Dadap*. Intusschen werden belanghebbenden opmerkzaam gemaakt op een berigt in de *Straits-Times* van 30 Augustus 1859, waarin gewaarschuwd wordt voor zekeren kaptein *W. H. Hayes*, die zich te *Singapore* had schuldig gemaakt aan oplichting van verschillende handelshuizen, en reeds twee scheeps-ladingen had weten te verduisteren, maar telkens er in geslaagd was zich aan de nasporingen te onttrekken.

Toen dit bekend werd riepen partijen de tusschenkomst van den Engelschen consul en vervolgens van de overheid in om onderzoek te doen naar de identiteit van kapt. *Hayes* met den persoon, voor wien in de *Straits-Times* was gewaarschuwd. Men vond echter geene termen tot vervolging en alleen bepaalde de consul er zich toe, kapt. *Hayes* uit te noodigen met zijne papieren naar Batavia te komen, om zich van de op hem klevende verdenking te zuiveren.

Schoon kapt. *Hayes* dit voorstel aannam, zag hij er later van af. De hierdoor versterkte kwade vermoedens werden nog meer bevestigd door een verschil dat men bij nader onderzoek meende op te merken, tusschen zijne handteekening en die op zijne scheepspapieren voorkomende, alsmede door de verklaring van een gevlugten en door de politie achterhaalden matroos van zijn schip, dat hij liever over boord wilde springen dan de reis met het vaartuig voortzetten, zoodat men eindelijk, daar er geene wettige termen voorhanden waren om het schip aan te houden, aan kapt. *Hayes* voorstelde de ingenomen lading weder te lossen, op voorwaarde dat hem toch de geheele vracht zou worden uitbetaald. Hij heeft hierin toegestemd en is thans te Cheribon aan het lossen, hetgeen de op hem rustende verdenking niet weinig vermeerdert, en den ernstigen wensch opwekt, dat zijne schuld of onschuld weldra aan het licht moge komen.

In den namiddag van 5 Sept. heeft er een oploop van inlandsche militairen plaats gehad vóór de woning van den schout te Meester Cornelis, met het gevolg dat deze na het lossen van twee losse schoten en na zich met eene sabel eenige oogenblikken te hebben verdedigd, door steenworpen be wusteloos nederzegg, waarna hem nog eenige slagen met klewangs werden toegebracht; de policiemagt en de ter ontzetting toegeschotene menigte konden door de overmagt niets uitrichten, doch werden door de militaire magten de baldadigen uiteengejaagd en door den majoor in huime kazerne geconsigneerd. De aanleiding tot dit misdrijf schijnt geweest te zijn dat bedoelde schout eenige dagen te voren een inlandsch militair (in gewone kleeding) wegens dobbelspel had opgevat, die hiervoor met 12 rotingslagen was gestraft. Volgens verklaring van den milit. geneesheer zal de gewonde over eenige dagen zijne dienst weder kunnen hervatten.

[Medegedeeld.]

Soerabaja, 29 Aug. Wij vernemen dat de gouvernementsstoomer *Bronbeek* de reis van Soerabaja naar Batavia heeft afgelegd in het korte tijdsbestek van 44 uren.

Dit vaartuig is gebouwd te Dassoan op de timmerwerf der heeren Nering Bogel en Dunlop; de werktuigen, ketel en toebehooren zijn geleverd door de Nederlandsche stoomboomaatschappij te Rotterdam en vervaardigd op de Fabriek Feijenoord.

Het stellen van de machinerien en ketel, alsmede het voor de dienst gereed maken van de *Bronbeek* werd in een zeer kort tijdsverloop bewerkstelligd door de Fabriek voor de Marine en het stoomwezen.

[Oostpost.]

Soerabaja, 14 September. Heden morgen is door den Hoofdingenieur van den waterstaat alhier uitbesteed het bouwen eener regentswoning en bijgebouwen te Sidho Ardjo, voor de som van 763,825, en aangenomen door den Beth.

Den 10den dezer is alhier door de N. H. Mij. met 130 balen koffij bevracht de prauw No. 81 van het prauwenveer, bestemd voor het Ned. schip *Christiaan Huygens*, kapt. Katwijk.

Deze prauw ging behoorlijk verzegeld naar de reede, doch is ter hoogte van het Marine-Etablissement des nachts blijven liggen en was den volgende dag geheel verdwenen. De Administrateur van het prauwenveer liet de prauw doch te vergeefs zoeken, eerst des Donderdags morgen vond men dezelve bij den Madura wal. De djoroemoedie gaf voor, door storm en zwaren stroom buiten den koers te zijn geraakt. Bij het lossen der koffij bleek, al ras, dat hier iets anders achter schulde, daar bij onderzoek bleek dat in iedere baal 1/4 picol koffij te min was. De opvarenden hebben de zegels der prauw ongeschonden gelaten, doch uit de luiken de spijkers gehaald en die na dien diefstal met houten pennen weder gesloten.

De schouten O. en van D. zijn bij deze zaak geroepen, hebben de opvarenden in arrest gebracht en hebben deze na veel inspanning bekend, dat zij van Dingsdag op Woensdag nacht de luiken hadden weten open te maken en uit alle balen plus minus 1/4 picol koffij ontvreemd en die aan een Chinees te Madura hadden verkocht voor / 100.

(Soer. Court.)

Zuider en Ooster afdeeling van Borneo. [26 Aug.] De 1ste luitenant, waard, controlleur der afdeeling Kween. J. J. W. E. Verstege, vertrok den 6den Augustus met Sjarif Abdoel Rachman per stoomer *Boni* in commissie naar Poe-

loe Laut, ten einde eenige tusschen het hoofd, pangeran Abdoel Kadir, en de bevolking van dat eiland gerezene geschillen te onderzoeken en bij te leggen.

Aan genoemden officier was tevens opgedragen om zoo mogelijk te arresteren zekeren te Pemantjengan verblijf houdenden Boeginees van Batoe Litjin, met name Wang Makata, die, volgens zekere berigten sedert geruimen tijd onze vijanden van kruid en lood-voorzag.

Deze zending is naar wensch afgeloopen.

De krijgsvieringingen hebben zich in den laatsten tijd grootendeels bepaald tot het terrein benoorden onze posten te Mengkatih, Telang, Tamiang Lajang en Tabalong.

Op den 8sten Augustus werd de vijand, die zich te Anoham ten getale van p. m. 800 man versterk had, door twee kolonnes onder kommando respectvelijk van den majoor Schuack en van den kapitein Bode in front en rug aangevallen en met verlies verdreven.

Gedurende dat gevecht had eene bende muitelingen een aanval op Awang willen wagen, doch was op het hooren van het kanonvuur te Anoham, teruggetrokken.

Bij schrijven van Augustus, deelde de majoor Schuack mede, dat de vijand zich te Paggar omstreeks 2 1/2 uur oostwaarts van Anoham weder in grooten getale zou verzameld hebben. De kolonne Schuack, sterk 70 bajonetten met mortier, bevond zich toen te Awang en zou den 10den tegen Pagger oprukken, terwijl de kolonne Bode, sterk 60 bajonetten met een drieponder zou trachten over Renghau hattan de positie van Paggar in den rug te nemen.

Den 10den Augustus kwam de kolonne Schuack in het front der vijandelijke positie welke op een heuvelplateau gelegen was, waarvan de front-helling met chicane-middelen ontoegankelijk was gemaakt, terwijl de flanken aan een bijna ondoordringbaar bosch grensden; het was eene soort van versterkt kampement, omringd door een breeden wal van groote, op elkander gestapelde boomen.

Onze kolonne werd met een hoerah en een hevig vuur begroet; volgens mededeeling van den majoor Schuack bevond zich binnen de vijandelijke sterkte eene magt van p. m. 1800 man.

Daar men niets van de kolonne Bode vernam, werd, na eenige granaatworpen waarvan het effect moeijelijk na te gaan was, tot de bestorming overgegaan, met het ongelukkige gevolg, dat door de vele randjoes, wolfskuilen en het zware vijandelijke vuur de storm werd afgeslagen. Twee Europeanen sneuvelden bij dezen aanval, terwijl de 2de luitenant M. W. Croes benevens vijf flankeurs door kogelschoten, en verscheidene inlanders door randjoes gewond werden.

[Wordt vervolgd.]

Aangekomen en vertrokken personen.

28 Sept. *Barthelemij* Cont. van Padang naar Doeko? en terug. 29 *Stijnman* Ass. Resident id. id. id. 29 *Barthelemij* Cont. van Padang naar Doekoe. 1 Octob. *Barthelemij* id. van Doekoe naar Padang. 2 id. *Daniels* Koopman van Padang naar Pad. Pandjang. 2 id. *Deutz* Cont. van Kajoetanam naar Doekoe. 5 id. *Deutz* id. van Doekoe naar Kajoetanam. 5 id. De HED. G. Heer *de Brauw* en familie Generaal van Padang n. de Bovenlanden. 5 *Stijnman* Ads. Resident van Padang naar Kassij doea en terug. 5 *Barthelemij* Cont. id. id. id.

Te Kajoetanam den 2e. October de heer *Scholten* van Padang naar Pajacombo. id. id. de WelEdelG. heer *Severijn* van Priaman naar Loeboealong. De WelEdelG. heeren *Deutz* en *van Ginkel* naar id. Id. id. de *Regent* en *Kapitein* Chinees van Priaman naar id.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- en UITVOER te Padang van den 1 tot en met den 4 Octr. 1861.

Uitvoer.

Naar Batavia via Benkoelen per stoomboot *Padang* gezag. *A. Guijot*. 5 kisten diverse. *P. van Oerzee & Co.* 34 corg. bl. moeries, 4 corg. atj. kat. broeken, 3 pees chitzten, 10 krandsjans java tabak. *Lim Hok* voor Benkoelen. 8 corg. sum. kat. kopias. *Said Abdulla Afdiet*. 120 ps. rawe drills. *Paine, Stricker & Co.* 1 paard. *Tan Koen*. 4 pikols foelle. *Oeitam*. 38 thalls stofgoud. *Said Abdulla Asegar*. 15 thalls goudwerk. *Tjoa Lok*. 139 pees chitzten, 200 pees ongebl. katoen, 20 corg. bl. moeries, 2000 hoerne kammen, 20 pees beng. tapijten, 9 pakjes valsch passement, 5 doosjes europ. franjes, 4 pees vestengoed, 1 paard, 10 pikols aardappelen, 1. 08 | 20 corg. kat. kopias. *Soendaj* voor Benkoelen.

SCHEEPSBERIGTEN.

TER REEDE LIGGENDE SCHEPEN OP HEDEN.

Ned. bark	gezag.	F. Nepperus.
Ned. bark <i>Pantalon</i>		Lommerse.
Ned. bark <i>St. Jan</i>		Bafadal.
Ned. Ind. schip <i>India</i>		J. C. Taylor.
Eng. bark <i>Beatrice</i>		Boeljong Tenga.
Ned. Ind. schoener <i>M. Catharina</i> in rep.		Bloomfield. Zeilklar naar Amsterdam.
Eng. bark <i>Sea Forth</i>		Oemar Matrap. • Batavia
Ned. Ind. bark <i>Hood Hood</i>		

Van elk artikel in dit nummer voorkomende, en niet door anderen geteekend, stelt zich voor de wet als schrijver bekend.
R. H. VAN WIJK RZN.

Gedrukt te Padang bij R. H. VAN WIJK RZN.